

Muzeum Narodowe w Kielcach
oraz Instytut Literaturoznawstwa i Językoznawstwa
Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach
zapraszają na

ogólnopolską konferencję naukową

Żeromski OdNowa. Co się stało z tym dziedzictwem?

Kielce, 19–21 listopada 2025 r.

W 2025 roku przypada setna rocznica śmierci Stefana Żeromskiego – pisarza, który ukształtował społeczne i narodowe myślenie wielu pokoleń Polaków. Jego utwory, począwszy od debiutanckich *Opowiadań*, aż po ostatnią powieść *Przedwiośnie*, były masowo czytane, zwłaszcza przez polską inteligencję. Spotykały się z entuzjastycznymi pochwałami, a jednocześnie wywoływały żywe dyskusje i prowokowały do polemik. Trudno przecenić rolę twórczości Żeromskiego w życiu społeczeństwa polskiego w okresie zaborów, w czasie Drugiej Rzeczypospolitej i w Polsce Ludowej.

Przynajmniej od lat 90. XX wieku obserwujemy jednak stopniowe usuwanie Żeromskiego z głównego nurtu polskiego życia społeczno-kulturalnego. Wydaje się, jakby autor *Popiołów* stracił czytelniczą atrakcyjność, nie pasował do współczesnych wyzwań cywilizacyjnych. Nadal obecny w lekturach szkolnych i w refleksji literaturoznawców, niemal nie uczestniczy w publicznej debacie na tematy tak dla jego pisarstwa ważne, jak pojmowanie powinności obywatelskich, rozumienie patriotyzmu, znaczenie inteligencji twórczej.

Rok 2025, ustanowiony przez Sejm RP „Rokiem Żeromskiego”, chcielibyśmy wykorzystać jako okazję do podjęcia ważnej i potrzebnej rozmowy o społecznym i kulturowym dziedzictwie Stefana Żeromskiego. Postawić pytanie o to, co stało się z jego dziełem, dlaczego wydaje się literacko i ideowo anachroniczny. Zachęcić do dyskusji, czy to Żeromski nie pasuje do dzisiejszych czasów, czy może my utraciliśmy zdolność aktualizacji jego myśli.

Mamy nadzieję, że konferencja stworzy też okazję do przypomnienia sylwetki najwybitniejszego badacza życia i twórczości Żeromskiego – Zdzisława Jerzego Adamczyka, który niemal wszystkie swoje prace badawcze poświęcił autorowi *Przedwiośnia*.

Ogólnopolska konferencja naukowa **„Żeromski OdNowa. Co się stało z tym dziedzictwem?”** odbędzie się w Kielcach 19–21 listopada 2025 r. W każdym dniu konferencji przewidujemy panele dyskusyjne – tematyczne, z udziałem wybitnych gości, którzy potwierdzili już swoją obecność:

19 listopada 2025 r.

panel: **„Co się stało z dziedzictwem Żeromskiego?”**; moderator: Michał Dobrołowicz; paneliści: Grażyna Borkowska, Robert Kotowski, Ryszard Koziołek, Jarosław Ławski, Andrzej Mencwel.

20 listopada 2025 r.

panel: **„Po co OdNowa wydawać klasyków? Na marginesie Pism zebranych Żeromskiego”**; moderator: Mirosław Strzyżewski; paneliści: Gabriela Matuszek-Stec, Beata Obsulewicz-Niewińska, Jolanta Sztachelska, Beata Utkowska, Iwona Wiśniewska.

21 listopada 2025 r.

panel: **„Jak OdNowa mówić o Żeromskim?”**; paneliści: Monika Gabrys-Sławińska, Marcin Napiórkowski, Jacek Puchalski, Paweł Jaskanis, Sylwia Zacharz.

Panelom towarzyszyć będą referaty. Zaproszenie do przygotowania i wygłoszenia referatów (które nie powinny przekraczać 20 minut) kierujemy do literaturoznawców, językoznawców, kulturoznawców, historyków, socjologów, muzealników itd. Prosimy, aby wystąpienia mieściły się w formule konferencji, czyli próbowały podjąć refleksję nad twórczością, biografią i stanem badań nad Żeromskim w kontekście postawionego w tytule pytania: „Co się stało z tym dziedzictwem?”. Organizatorzy zastrzegają sobie prawo do wyboru zgłoszeń.

Na Państwa propozycje, zawierające tematy wystąpień oraz abstrakty, czekamy do końca kwietnia 2025 roku. Prosimy o przesyłanie wypełnionego formularza zgłoszeniowego (zamieszczonego poniżej) na adres mailowy **konferencja@mnki.pl**. Nie przewidujemy opłaty konferencyjnej. Organizatorzy pokrywają koszty noclegów oraz wyżywienia.

Wydanie tomu pokonferencyjnego planujemy w roku 2026.

Komitet organizacyjny:

prof. dr hab. Robert Kotowski

prof. dr hab. Grażyna Legutko

dr hab. Beata Utkowska, prof. UJK

mgr Justyna Kołodziejczyk (UJK, sekretarz)

mgr Sylwia Zacharz (MNKi, sekretarz)